

دانشگاه هرمزگان
وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدیریت آموزش و پرورش شهرستان میناب

تحلیل و سنجش میزان پویایی کتاب علوم تجربی پایه‌ی ششم ابتدایی براساس تکنیک ویلیام رومی

آوا کندری^۱

۱- دانشجو معلم، دانشگاه فرهنگیان مشهد (نویسنده مسئول)

Daryakondori@gmail.com

چکیده

با توجه به تغییرات کتب علوم تجربی، هدف از پژوهش حاضر، ارزشیابی و تحلیل محتوای کتاب علوم تجربی ششم ابتدایی در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ با کاربرد تکنیک ویلیام رومی است. در این تحلیل، فعال یا غیرفعال بودن سه مولفه متن، تصاویر و سوالات فعالیت‌های کتاب از طریق محاسبه ضریب درگیری دانش‌آموزان مورد توجه قرار گرفته است. روش پژوهش تحلیل محتوای کمی و روش آماری توصیفی است. جامعه آماری کتاب مذکور است. نمونه آماری برابر با جامعه آماری است. ضریب درگیری دانش‌آموزان در متن، تصاویر و سوالات فعالیت‌های کتاب به ترتیب ۰/۲۷، ۰/۵۱ و ۲/۴۵ است براساس این که محدوده‌ی پایین‌تر از ۰/۴ بیانگر غیرفعال بودن و بین ۰/۴ تا ۱/۵ بیانگر فعال بودن و بالاتر از ۱/۵ بیانگر درگیری بیش از توان دانش‌آموزان است، متن، غیرفعال است و تصاویر کتاب فعال و سوالات فعالیت‌های کتاب، بیش از حد توان و فهم دانش‌آموزان، فعال است. بنابراین متن و سوالات فعالیت‌های کتاب، دانش‌آموزان را به فعالیت‌های عملی متناسب با اهداف کتاب، درگیر نمی‌کند، ولی تصاویر کتاب از پویایی کافی و مناسب جهت درگیری دانش‌آموزان با فعالیت‌های عملی متناسب با اهداف کتاب، برخوردارند.

واژگان کلیدی: تحلیل محتوا، سنجش پویایی، تکنیک ویلیام رومی، کتاب علوم تجربی، پایه‌ی ششم دوره ابتدایی

۱- مقدمه

مسئله‌ای در دستور کار سیستم‌های آموزشی جهان قرار گرفته است، به روزرسانی سریع دانش و تکنولوژی است، به علاوه امروزه، تغییر و تحول زندگی اجتماعی ایجاب می‌کند که دانش‌آموزان یاد بگیرند که دانش چگونه تولید می‌شود برای دستیابی به این هدف فرآیند یادگیری، باید فعال باشد (Niemi & Nevgi, ۲۰۱۴). یادگیری‌پویا و فعال، مسئله‌ای است طی سال‌های طولانی مورد توجه بسیاری از محققان قرار گرفته است و به صورت یک تحول اساسی، طرفداران قوی را در سراسر جهان، به خود جذب کرده است. نمونه‌هایی از اسامی یادگیری فعال عبارت است از یادگیری اصیل، یادگیری خودگردان، خودتنظیم، مستقل، خودمختار، حل‌کننده‌ی مشکلات است. در واقع، فرآیند یادگیری به صورت فعال و درگیری دانش‌آموزان در فرآیند یاددهی-یادگیری، به آن‌ها فرصت ارتقای مهارت‌های حل مسئله، تحلیل، تفکر و فعالیت‌های فراشناختی خود را می‌دهد (Aksit, Niemi & Nevgi, ۲۰۱۶). از اساسی‌ترین نیازهای دانش‌آموزان و معلمان انتخاب محتوای مناسب است و این فرآیند همواره از حساسیت ویژه‌ای برخوردار است (براهوئی مقدم، ۱۳۹۹). محتوای آموزشی در سیستم آموزش و پرورش، تعریف نظام‌یافته‌ای از یافته‌های یک ماده‌ی درسی است که شامل واقعیات، تعاریف، اصطلاحات، قوانین، اصول، تعمیم‌ها، مفاهیم، راهبردها و پدیده‌های مرتبط علمی را به صورت قابل فهم برای دانش‌آموزان عرضه می‌کند تا دستیابی به اهداف کلان سیستم آموزشی محقق گردد (شیروانی شیرازی و آزادی، ۱۳۹۹). سیستم‌ها و فضای آموزشی در مدارس، نقش اصلی در آماده کردن دانش‌آموزان جهت ورود به جامعه و بازار کار دارند و برای رسیدن به این هدف،